

19. januar 2016

Center for Primær Sundhed, Ældrepolitik og Jura
e-mail: primsund@sum.dk
c.c.: pkh@sum.dk

Strandboulevarden 49
2100 København Ø

Tlf +45 3525 7500
Fax +45 3525 7701
www.cancer.dk

UNDER PROTEKTION AF
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

Høring over udkast til lovforslag om regulering af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere mv.

Kræftens Bekæmpelse har med stor interesse læst lovforslaget og fremsender hermed hørings-svar til udkast til lovforslag om regulering af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere mv.

Kræftens Bekæmpelse finder det overordnet positivt, at der med lovforslaget indføres regulering af markedsføring, reklame og anvendelse af elektroniske cigaretter. Lovforslaget indeholder gode elementer, som til en vis grad vil medvirke til at beskytte borgere mod emissioner fra elektroniske cigaretter, men samtidig bliver salget liberaliseret uden at kende de langsigtede konsekvenser for befolkningens sundhed.

Lovforslaget kan medføre, at salget af elektroniske cigaretter i højere grad flytter til dagligvarebutikker, og at vi derfor vil se et øget forbrug af elektroniske cigaretter. Elektroniske cigaretter kan gøre børn og unge fortrolige med rygning og risikerer at føre til et stigende forbrug af traditionelle cigaretter blandt børn og unge.

Kræftens Bekæmpelse finder det problematisk, at lovforslaget på flere punkter ikke omfatter elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere *uden* nikotin. Forbrugerne har krav på, at varer som sælges i Danmark er underlagt tilstrækkelig regulering og kontrol. Kræftens Bekæmpelse opfordrer derfor til, at e-cigaretter og genopfyldningsbeholdere både med og uden nikotin er underlagt samme kontrol, idet begge typer kan indeholde mange forskellige potentielt sundhedsskadelige kemiske stoffer.

Det er positivt, at elektroniske cigaretter (både med og uden nikotin) sidestilles med tobak i forhold til reklamer. Lovforslaget åbner dog op for, at børn og unge fortsat vil blive eksponeret for produkterne på salgssteder og f.eks. på musikfestivaler på linje med tobaksvarer. Det bør sikres, at e-cigaretter godkendt som lægemidler er omfattet af samme restriktioner for reklame og for, hvor de må ryges, som de øvrige e-cigaretter omfattet af nærværende lovforslag.

Kræftens Bekæmpelse finder det meget positivt, at der med dette lovforslag er lagt op til yderligere beskyttelse af børn og unge ved indførelse af en aldersgrænse på 18 år for køb af elektroniske cigaretter og genopfyldningsvæsker både med og uden nikotin.

Kræftens Bekæmpelse understreger nødvendigheden af effektiv og tilstrækkelig håndhævelse af aldersgrænsen.

Aldersgrænser kan ikke stå alene i bestræbelsen på at beskytte børn og unge. Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at loven har fokus på at regulere elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med aroma og sødme som f.eks. jordbær, cola, vingummi, der appellerer særligt til børn og unge. Derudover bør elektroniske cigaretter mv. udformes, således at disse produkter så vidt muligt ikke kan anvendes med andre væsker end de godkendte. Det skal ligeledes sikres, at elektroniske cigaretter ikke har et design, udtryk eller på anden måde målrettes børn og unge.

Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at det reguleres, hvor elektroniske cigaretter må ryges med det sigte at beskytte børn og unge, men reglerne er efter vores opfattelse ikke klare nok. Der er især uklarhed vedr. anvendelse af elektroniske cigaretter på ungdomsuddannelserne, hvor lovforslaget uhensigtsmæssigt åbner for forskellige regler for gymnasiale uddannelser og andre ungdomsuddannelser. Dette er en urimelig ulighed i vilkårene for forskellige grupper af unge mennesker og kan bidrage til at forstærke den sociale ulighed i sundhed.

Der er fundet sundhedsskadelige og kræftfremkaldende stoffer i emissioner fra e-cigaretter. Lovforslaget åbner mulighed for, at elektroniske cigaretter fortsat kan ryges i det offentlige rum f.eks. storcentre. Dette kan medføre, at børn, unge og andre sårbare grupper udsættes for dampe fra andres e-rygning og kan gøre håndhævelse af rygeregler vanskelig. Desuden er det problematisk, at lovforslaget ikke omfatter e-rygning på arbejdspladser. Ens regler for tobaksrygning og e-rygning er nemmere at forstå og nemmere at overholde og vil beskytte børn, unge og andre sårbare grupper bedre.

Vi henviser endvidere til vedlagte korte bilag med konkrete henvisninger til lovteksten og yderligere uddybning af Kræftens Bekæmpelses kommentarer til lovforslaget.

Med venlig hilsen



Mette Lolk Hanak
Afdelingschef

19. januar 2016

BILAG til høringssvar vedr.:

Høring over udkast til lovforslag om regulering af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere mv.

Med frigivelsen af e-cigaretter på markedet lovliggøres en ny type rygning, uden at der bliver stillet krav til industrien om at dokumentere, at deres produkt ikke er skadeligt. Ifølge tobaksvaredirektivet er medlemsstaterne forpligtet til at sikre, at indholdsstofferne ikke, bortset fra nikotin, udgør *en risiko for menneskers sundhed i opvarmet eller uopvarmet form*¹. Der er fundet sundhedsskadelige og kræftfremkaldende stoffer i e-væsker og e-dampe, og forbrugerne bør derfor være sikret, at myndighederne kontrollerer e-væskerne og trækker dem tilbage fra markedet, hvis de indeholder sundhedsskadelige stoffer eller fører til tobaksrygning blandt børn og unge.

Loven bør gælde for e-cigaretter både med og uden nikotin

Kap. 1. Anvendelsesområde og definitioner

E-cigaretter og e-væsker, der ikke indeholder nikotin, er kun på nogle punkter omfattet af dette lovforslag. Det skaber forvirring og kan gøre lovgivningen svær at overholde og forstå. Kræftens Bekæmpelse anbefaler på linje med WHO², at e-cigaretter med og uden nikotin reguleres ens.

Lovgivningen bør omfatte alle typer e-cigaretter og væsker, da der også er fundet sundhedsskadelige og kræftfremkaldende stoffer i e-væsker og emissioner uden nikotin. Flere undersøgelser har desuden fundet nikotin i e-væsker, der er blevet solgt som nikotinfri.

I dag sælges e-cigaretter og e-væsker på et ureguleret marked med ”baggårdsblandere”, der sælger e-cigaretter og e-væsker til børn, unge og andre forbrugere uden basal kontrol med sikkerhed, skadelige stoffer, og ulovligt indhold af nikotin. Dette uregulerede marked risikerer

¹ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2014/40/EU af 3. april 2014 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobak og relaterede produkter, Afsnit III, artikel 20, 3e)

² Report of the sixth session of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control Moscow, Russian Federation, 13–18 October 2014

at fortsætte, hvis ikke alle e-cigaretter og e-væsker reguleres og kontrolleres uanset nikotinindhold.

Beskyttelse mod ”passiv e-rygning” i det offentlige rum og på arbejdspladser

Kap 2. Anvendelse af elektroniske cigaretter med og uden nikotin

Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at man ønsker at beskytte børn og unge mod e-cigaretter på skoler, uddannelsessteder og i offentlig transport. E-rygning ligner tobaksrygning, og emissionerne forurener indeklimaet med partikler og skadelige stoffer. Derfor bør e-cigaretter være omfattet af samme restriktioner for rygning i det offentlige rum og på arbejdspladser, som tobaksrygning er i Lov om røgfrie miljøer. Derved vil befolkningen på de steder, hvor rygning ikke er tilladt, heller ikke blive udsat for partikler, stoffer og nikotin fra e-dampe.

§ 3. stk. 1: Det bør præciseres, at loven omfatter elever på alle ungdomsuddannelser. Hvis kun elever på treårige gymnasiale ungdomsuddannelser er omfattet, vil loven øge den sociale ulighed i forhold til beskyttelse mod e-dampe og rygeadfærd. Kapitlet bør omfatte både udendørs og indendørs brug af e-cigaretter.

§ 3. stk. 2 og stk. 3: Undtagelserne, der tillader brug af e-cigaretter på anbringelsessteder og døgninstitutioner, bør fjernes, så også disse børn og unge er beskyttet mod emissioner fra e-dampe og rygeadfærd.

§ 3. stk. 4: Loven bør beskytte dagplejebørn mod at indånde de stoffer og partikler, der er tilbage efter e-rygning. Det bør ikke være tilladt at ryge e-cigaretter indendørs i dagplejehjem.

Manglende beskyttelse mod e-damp i det offentlige rum

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at e-rygning sidestilles med tobaksrygning og omfattes af samme restriktioner som i Lov om røgfrie miljøer i det offentlige rum, f.eks. storcentre, biografteatre, cafeer og på hospitaler.

Manglende beskyttelse i arbejdsmiljøet

Medarbejdere på arbejdspladser bør være sikret beskyttelse mod at indånde stoffer og partikler fra e-dampe i arbejdsmiljøet. Kræftens Bekæmpelse opfordrer derfor til, at e-rygning på arbejdspladser omfattes af Lov om røgfrie miljøer.

Beskyttelse mod emissioner fra e-cigaretter godkendt som lægemidler

E-cigaretter bør ikke ryges, hvor andre bliver udsat for emissionerne. Derfor bør man være særligt opmærksom på at tage de nødvendige forholdsregler, så e-cigaretter, hvis de er godkendt som lægemiddel eller medicinsk udstyr, ikke eksponerer børn og voksne i nærheden for emissioner med nikotin eller andre skadelige stoffer.

Uafhængig kontrol og krav til indholdsstoffer- også for e-væsker uden nikotin

Kap. 3-5 og 8: Markedsføring, indsamling af oplysninger, sikkerhedsforanstaltninger og fjernsalg

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at Sikkerhedsstyrelsens kontrol med e-cigaretter og genopfyldningsbeholdere omfatter uafhængig laboratoriekontrol af overensstemmelse mellem

deklaration og faktiske indholdsstoffer i e-væsker og emissioner. Krav til indholdsstoffer bør løbende tilpasses den nyeste viden om mulige sundhedsskadelige egenskaber samt viden om stoffernes interaktion og effekt. Kontrolprocessen bør gennemføres af uafhængige laboratorier.

Fjernsalg kan udvande dansk lovgivning om e-cigaretter

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at fjernsalg af e-cigaretter på tværs af grænser reguleres. Fjernsalg kan udvande dansk lovgivning om e-cigaretter og bl.a. give børn og unge nem adgang til e-cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin. E-cigaretter er ikke et almindeligt produkt på linje med andre forbrugsvarer. Det kan gøre folk nikotinafhængige og indeholde skadelige stoffer. Derfor bør hensynet til at beskytte særligt børn og unge veje tungere end argumentet om, at fjernsalg skal tillades, fordi e-cigaretter er et lovligt produkt.

Positivt med 18 års aldersgrænse

Kap 6. Forbud mod markedsføring over for personer under 18 år

Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at der indføres en aldersgrænse på 18 år for salg af e-cigaretter og at denne grænse også omfatter e-cigaretter, der foræres som vareprøver etc. Det fremgår ikke, hvordan man vil håndhæve aldersgrænsen. Kræftens Bekæmpelse opfordrer til fokus på butikkernes håndhævelse af aldersgrænsen.

Reklameforbud

Kap 7: Reklame mv.

Det er positivt, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at e-cigaretter (både med og uden nikotin) sidestilles med tobak i forhold til reklame, i regler der fastsættes af Sundheds- og Ældreministeriet. Der bør imidlertid være opmærksomhed på de strategiske salgsmønstre, der allerede i dag for tobaks vedkommende foregår i butikker og f.eks. på musikfestivaler, der henvender sig til børn og unge.

E-cigaretter godkendt som lægemidler bør ikke være undtaget fra reklameforbud

Der bør ikke reklameres for et rygeimiterende produkt i det offentlige rum. Derfor bør det sikres, at forbuddet mod reklamer for e-cigaretter i det offentlige rum gælder uanset e-cigaretters evt. status som lægemiddel eller medicinsk udstyr.

Børn og unge bør beskyttes mod e-cigaretter med sliksmag

Rygevæsker til e-cigaretter sælges i dag med smagsstoffer, der appellerer til børn og unge, som f.eks. smag af vingummi, jordbær og cola og med "Hello Kitty"-design. Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at loven ikke tillader smags- og tilsætningsstoffer, der giver e-cigaretter sliksmag og sødme, ligesom det bør sikres, at produkterne ikke har et design eller udtryk, der appellerer til børn og unge. Herunder bør salg af e-cigaretter fra f.eks. slikbutikker ikke være tilladt.

Brand stretching

Ifølge tobaksvaredirektivet kan de enkelte medlemslande frit regulere brand stretching³. Det bør sikres, at e-cigaretter og e-væsker sidestilles med tobak i forhold til forbud mod at e-cigaretbrands ikke anvendes på andre produktkategorier, og dermed kan omgå forbuddet mod reklame.

Ligeledes bør der være fokus på håndhævelsen af, at e-cigaretter ikke anvendes til at markedsføre tobak og tobaksbrands, f.eks. e-væsker med Marlboro-smag, Marlborofarver eller andre visuelle udtryk, der associerer til kendte tobaksprodukter mv.

Forbrugerombudsmanden bør have beføjelser til at skride ind, hvis der sælges e-cigaretter, e-væsker mm. med klar appel til børn og unge. Det kunne f.eks. være kendte brands inden for slik, tøj eller musik, der anvendes på e-cigaretter eller e-væsker.

^{3 3} EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2014/40/EU af 3. april 2014 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobak og relaterede produkter, Afsnit I (48)